

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด โดยวิธีการลงโทษจำคุก เป็นการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการลงโทษในหลายประการด้วยกัน ตั้งแต่การแก้แค้นทดแทน การข่มขู่ยับยั้งทั้งแบบทั่วไป คือ การลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อยับยั้งมิให้ผู้อื่นกระทำความผิดและเกรงกลัวที่จะกระทำผิด รวมทั้งการข่มขู่ยับยั้งเฉพาะราย ซึ่งการลงโทษตัวผู้กระทำผิดโดยตรง เพื่อให้เกิดความเกรงกลัว และไม่กล้ากระทำความผิดอีกในอนาคต ขณะเดียวกันการจำคุกยังเป็นการตัดโอกาสในการกระทำความผิด โดยแยกผู้กระทำผิดออกจากสังคม เพื่อมิให้สามารถก่อความเดือดร้อนต่อสังคมได้อีก แต่การแยกผู้กระทำผิดออกจากสังคมโดย วิธีการจำคุกนั้นเป็นเพียงการแยกออกจากสังคมชั่วคราว เนื่องจากผู้กระทำผิดเหล่านี้ต้องพ้นโทษและกลับไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ดังนั้น การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ จึงเป็นการปรับเปลี่ยนจากวิธีการที่เน้นเพียงการควบคุมอย่างเดียวให้มีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเข้าไปด้วย และถือเป็นภารกิจสำคัญที่กรมราชทัณฑ์ได้จัดทำแผนทิศทางการพัฒนาประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546 – 2550) โดยมีพันธกิจ (Mission) ที่สำคัญ 2 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1.การควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีอาชีพ 2.แก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมฯ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ (ศูนย์วิจัยและพัฒนากระบวนการราชทัณฑ์. 2548 : 1) จากพันธกิจทั้ง 2 ประการดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่ากรมราชทัณฑ์ มิใช่มีหน้าที่เพียงควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนีแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องจัดการให้ผู้ต้องขังได้รับการแก้ไขปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมให้เป็นบุคคลที่สังคมพึงปรารถนา และสามารถเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ เมื่อพิจารณาจากตัวแบบของระบบงานราชทัณฑ์ในปัจจุบันกำลังเดินไปตามแนวทางของระบบการราชทัณฑ์เชิงอบรมแก้ไข การปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องแก่ผู้ต้องขังและการส่งเสริมการให้ความรู้พื้นฐาน รวมทั้งการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังเรือนจำเน้นในเรื่องการพัฒนาอบรมแก้ไขทั้งทางจิตใจ ทัศนคติ การศึกษา การฝึกอาชีพและพัฒนา คุณภาพชีวิต ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีทักษะความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตหลังพ้นโทษ โดยไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก (ศูนย์วิจัยและพัฒนากระบวนการราชทัณฑ์. 2548 : 2)

กฎหมายบัญญัติบทลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมายด้วยการจำคุกจนถึงโทษสูงสุด คือ การประหารชีวิตก็ตาม แต่จากข่าวการก่ออาชญากรรมในสื่อต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ ที่มีให้เห็นอยู่ไม่เว้นแต่ละวัน ทำให้ทราบว่าเป็นปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาของชาติ อย่างหนึ่ง

นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งวิธีการก่ออาชญากรรมก็มีความแปลกใหม่ให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำผิดเหล่านั้นไม่หวั่นเกรงต่อกฎหมายของบ้านเมืองเลย ถึงแม้ว่าท้ายที่สุดแล้ว ผู้กระทำผิดเหล่านั้นก็ต้องถูกดำเนินคดีตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมเพื่อรับโทษที่ก่อไว้ต่อไปก็ตาม

จากสถิติของกองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ สํารวจ ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2549 พบว่ามีนักโทษเค็ดขาดจำนวนทั้งสิ้นทั่วประเทศ จำนวน 121,320 คน พบว่า มีผู้กระทำผิดซ้ำ ทั้งหมดจำนวน 16,541 คน คิดเป็นร้อยละ 13.63 แยกเป็นผู้ต้องขังชาย จำนวน 14,988 คน คิดเป็นร้อยละ 12.35 เป็นผู้ต้องขังหญิงจำนวน 1,553 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 (ศูนย์วิจัยและพัฒนาาระบบงานราชทัณฑ์. 2549 : 11) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำในจังหวัดมหาสารคามจากผู้ต้องขังทั้งหมดจำนวน 554 คน กระทำความผิดซ้ำ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 12.45 ซึ่งเป็นสถิติที่ใกล้เคียงกับผู้ต้องขังที่ติดคุกซ้ำทั่วประเทศ และมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำเพิ่มมากขึ้น (ข้อมูลฝ่ายทัณฑปฏิบัติเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม กรณีผู้ต้องขังติดคุกซ้ำ 31 ธันวาคม 2550)

เรือนจำมหาสารคามเป็นหน่วยงานสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังให้เป็นไปตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมแก้ไข เพื่อให้พลเมืองกลับตนเป็นคนดี จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งต้องมีการศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดีต่าง ๆ ตลอดจนเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ว่า เป็นกระจงงาที่ช่วยสะท้อนให้เห็นปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแล แก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำต่อไป

ในการนี้ ผู้วิจัย จึงสนใจว่าการที่บุคคล ๆ หนึ่งจะกระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ซึ่งอาจจะถูกจับกุมหรือหลุดรอดจากการถูกจับกุมโดยไม่เกรงกลัวต่อโทษทัณฑ์ที่จะได้รับ ด้วยความตั้งใจ มีเทคนิควิธีการ และคิดวางแผนการณ์ โดยไตร่ตรองไว้ก่อนอย่างแยบยลนั้น น่าจะกล่าวได้ว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นอาชญากรรมมืออาชีพ โดยแท้จริง (ศูนย์วิจัยและพัฒนาาระบบงานราชทัณฑ์. 2548 : 2) ดังนั้น หากจะลดจำนวนอาชญากรรมมืออาชีพลง จึงควรที่จะมีการศึกษาวิจัยถึงวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ ลักษณะการเลี้ยงดู ลักษณะของครอบครัว ลักษณะบุคลิกภาพ และอื่น ๆ ว่าอะไรเป็นแรงผลักดันที่ส่งผลให้เขาเหล่านั้นก่ออาชญากรรมซ้ำซากหรือรุนแรงจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ทั้งนี้ เพื่อเป็นสิ่งชี้แนะให้กรมราชทัณฑ์ได้นำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงการแก้ไขผู้ต้องขังกลุ่มนี้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

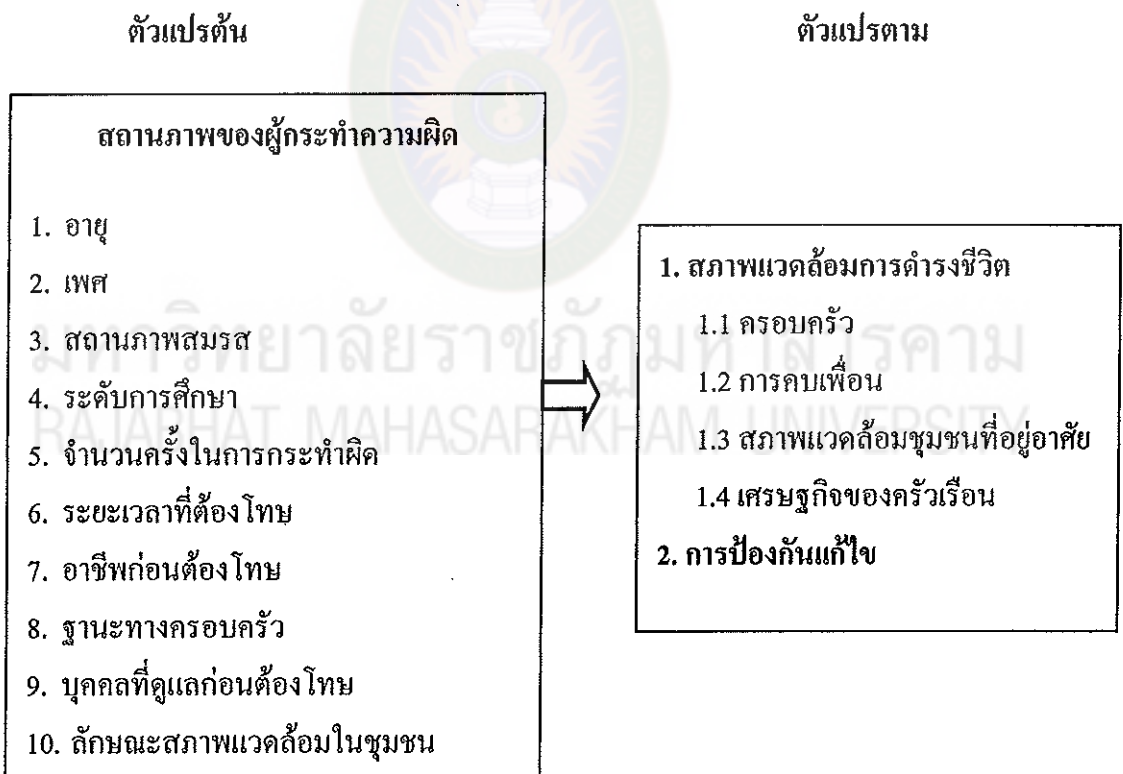
จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะศึกษาการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังที่เคยต้องโทษออกไปแล้วไม่ให้อวนกลับมาต้องโทษซ้ำอีก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการกระทำความคิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการกระทำความคิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความคิดซ้ำของผู้ต้องขัง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง ข้อมูลด้านภูมิหลัง การกระทำความคิดซ้ำ แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความคิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ดังนั้นผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรทั้งหมด เป็นผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 554 คน และกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำทั้งหมด ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 69 คน

2. พื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตพื้นที่การวิจัยในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

3. ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ภายใต้วงระยะเวลา ปี พ.ศ. 2551

นิยามศัพท์เฉพาะ

การกระทำผิดซ้ำ หมายถึง นักโทษที่กระทำผิดเพิ่มเติมขึ้นอีก เป็นครั้งที่ 2 ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

นักโทษ หมายถึง ผู้ต้องโทษที่ถูกตัดสินจำคุกโดยศาลจังหวัดมหาสารคาม

ผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง คนฝากขัง ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บัญชาการ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

เจ้าพนักงานเรือนจำ หมายถึง ผู้ควบคุม ผู้คุม เจ้าหน้าที่ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การป้องกันและปราบปรามผู้ที่กระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งมีการคุมประพฤติ และผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

การแก้ไขปัญหาผู้ที่กระทำความผิดซ้ำ หมายถึง การแก้ไขพฤติกรรมมิให้กระทำความผิดซ้ำอีก

เรือนจำ หมายถึง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

อาชญาวิทยา หมายถึง การกระทำผิดซ้ำ อาจมีสาเหตุหรือมูลเหตุในการการกระทำผิดซ้ำไม่เหมือนกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศแก่กรมราชทัณฑ์ สำหรับการวางแผนกำหนดนโยบายแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคารก่ออาชญากรรม และการกระทำผิดซ้ำ